

Güzel Fotoğraf Çekmenin Püf Noktaları

Fotoğraf çekmenin belki de en zevkli yanı, fotoğraflanacak görüntüyü seçmek ve fotoğraf karesi içindeki yerini düzenlemektir. Minik bir dikdörtgen içine neyin, nasıl yerleştirileceğini saptamak başlangıçta biraz karmaşık görünebilir. Ancak, biraz özen göstererek düzgün bir görüntü elde etmek zor değildir.

Fotoğraf çekmenin ilk aşaması, görüntülemek istediğimiz nesneyi fotoğraf karesi içine nasıl yerleştireceğimize karar vermektir. Seçtiğimiz nesnenin, fotoğraf karesinin uzun kenarı yatay eksene koşut olacak şekilde düzenlenmesine yatay, uzun kenarı dikey eksene koşut olacak şekilde düzenlenmesin diye dikey kareleme denir. Örneğin, manzara fotoğrafları için yatay kareleme, yüksek binalar için dikey kareleme genellikle doğru bir seçim sayılır.

Bir fotoğraf, ilgiyi üzerinde toplayan ana öge ve onu destekleyen yan öğelerden oluşur. Görüntülemek istediğimiz ana ögeyi, fotoğraf

karesine öyle yerleştirmeliyiz ki, çevresinde bulunan tüm yan öğelerden önce görünebilsin. Bunu sağlamanın en kısa yolu, ana ögenin yan öğelerden arındırılarak, yalın bir biçimde sunulmasıdır. Ana ögenin doğru yerleşiminde sıklıkla başvurulacak başka yol, altın kural olarak bilinen 1/3 kuralıdır. Bu kurala göre, fotoğraf karesi yatay ve dikey de çizgilerle, dokuz eşit dörtgen elde edilecek biçimde üçe bölünür. Çizgilerin kesişim noktalarından herhangi biri, ana ögenin fotoğraf karesine yerleştirileceği yeri işaret eder. Bazen, ana öge kesişim noktaları arasına da yayılabilir. Kesişim noktaları gözönünde tutularak yapılan bir yerleştirme, fotoğrafın kolay anlaşılmasını sağlar.

Fotoğraf iki boyutludur, ancak derinliği varmış gibi algılanır. İki boyuta indirgenmiş bir görüntüye derinlik katmakta "perspektif"ten yararlanılır. Perspektif, üç boyutlu nesneleri ve aralarındaki mekân ilişkilerini iki boyutta, yani bir düzlemde betimleme yöntemidir. Tren yolu, karayolu ya da yüksek binaları çekerken, çizgiler arasındaki mesafelerin giderek daralması; ön planda büyük, arka planda daha küçük nesnelerin yer alması; ön planın koyu, arka planın açık renk tonlarında olması gibi farklı perspektif uygulamaları, derinlik duygusunu farklı biçimde artırıcı yöntemlerdir.

Görüntü düzenlemenin bir başka önemli ögesi de renkler. Renklerin özelliklerini ve yaratacakları etkileri iyi bilmesi, fotoğrafçıyı amacına daha çabuk ulaştırır. Canlı renkler sıcak, hareketli, neşeli; pastel renkler durgun, hüzünlü, soğuk etkiler yaratırlar. Yeşil-mavi, kırmızı-turuncu-sarı renkler bir arada kullanıldıklarında renkler arasındaki zıtlık azalırken, sarı-mor, yeşil-turuncu, yeşil-kırmızı, mavi-kırmızı renkler kullanıldığında zıtlık artar. Renklerin yoğunluğu ve görüntüdeki dağılımı da, anlaşılabilirliği belirleyen bir başka konu. Kırmızı, yeşil ve mavi gibi

ana renklerin bir arada kullanımı, ana öğenin anlaşılmasını güçleştirebilir. İlgiyi doğrudan ana öğeye çekmek için, ana öğe canlı renkte, yan öğeler pastel renkte olmalıdır.

Fotoğrafçının görüş açısı, görüntü düzenlemenin en belirleyici ögesidir. En klasik ve yaygın fotoğraf çekme biçimi, ayakta durarak, görme yüksekliğinden yapılanlardır. Bu bakış açısı, genellikle her zaman rastlanan türden fotoğraflar elde edilmesine neden olur. Farklı bir fotoğraf elde etmek isteyen bir fotoğrafçı bu açıyı neredeyse hiç kullanmaz. Fotoğrafçının, görüntülemek istediği nesnenin çevresinde dolaşması, sağdan, soldan, alttan, üstten, yandan, yerden, havadan değişik bakış açıları araması, farklı görüntüler elde edebilmesini sağlar. Görüntülenecek nesneye yaklaşmak ya da uzaklaşmak, değişik bir görüş açısı aramanın öteki yollarıdır.

Fotoğrafa Bakarken

Fotoğrafta görüntünün oluşturduğunu "varsaydığımız" bazı çizgiler vardır. Dikey çizgiler ya da dik görüntüler, heybetli ve güçlü algılanır. Yatay çizgiler, dengeli ve durağan konular için daha uygundur. Köşegen çizgiler, yükselen ya da düşen bir hareket kazandırır. Kırık çizgiler, karmaşa etkisi uyandırır. Eğriler, yumuşaklığı öne çıkarır. Bu nedenle, görüntüde ne tür çizgilerin oluşabileceğini düşünerek fotoğraf çekmek yararlı olabilir.

Fotoğrafta, aynı nesnelerin kendini yinelemesiyle birtakım desenler oluşur. Doku adını alan bu desenler, genellikle arka planda yer alır. Fotoğrafçı isterse yalnızca doku fotoğrafları da çekebilir. Örneğin, bir buğday tarlasındaki başakların ya da bir çatıda dizili kiremitlerin görüntüsü, bir doku fotoğrafı olabilir.

Belirli bir düzen içinde kendini yineleyen öğeler, dikkati ana öğeye çekmenin bir aracı olabilir. Bu tür öğeler "ritm" etkisi yaratırlar. Ritm etkisinin oluşabilmesi için en az üç yinelenme yeterlidir. Yinelenmenin daha çok olması, doku oluşmasına neden olur. Bu tür fotoğraflar çekerken, ritmi bozan öğelere (özellikle istenmiyorsa) yer vermek gereksizdir. Telgraf ya da elektrik direkleri, bir bahçede eşit aralıklarla dizilmiş ağaçlar, bir ipte yan yana duran mandallar ritm fotoğrafları oluşturabilirler.

Serpil Yıldız

Kaynaklar

<http://www.goldcanyon.com/photo/index.html>
<http://www.christineottewill.com/>

Hedgecoe, J; *The Photographers Handbook*, Ebury Press, London, 1992
Akdeniz, T; *Fotoğraf Demekleri Fotoğraf Temel Eğitimi Seminer Notları*, AFSAD Yayınları, Ankara 1994